

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 14ης Ιουλίου 2021*

«Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας – Περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Βενεζουέλα – Δέσμευση κεφαλαίων – Κατάλογοι των προσώπων, οντοτήτων και φορέων κατά των οποίων ισχύει η δέσμευση των κεφαλαίων και των οικονομικών πόρων – Καταχώριση του ονόματος του προσφεύγοντος στους καταλόγους – Διατήρηση του ονόματος του προσφεύγοντος στους καταλόγους – Υποχρέωση αιτιολόγησης – Δικαιώματα άμυνας – Αρχή της χρηστής διοίκησης – Δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας – Πλάνη εκτιμήσεως – Ελευθερία έκφρασης»

Στην υπόθεση T-248/18,

Diosdado Cabello Rondón, κάτοικος Καρακάς (Βενεζουέλα), εκπροσωπούμενος από τους L. Giuliano και F. Di Gianni, δικηγόρους,

προσφεύγων,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενου από τις Σ. Κυριακοπούλου και P. Mahnič καθώς και τους V. Piessevaux και A. Αντωνιάδη,

καθού,

με αντικείμενο προσφυγή δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ με αίτημα την ακύρωση, αφενός, της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2018/90 του Συμβουλίου, της 22ας Ιανουαρίου 2018, όσον αφορά την τροποποίηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2017/2074 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Βενεζουέλα (ΕΕ 2018, L 16 I, σ. 14), και της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2018/1656 του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2018, για την τροποποίηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2017/2074 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Βενεζουέλα (ΕΕ 2018, L 276, σ. 10), και, αφετέρου, του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2018/88 του Συμβουλίου, της 22ας Ιανουαρίου 2018, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2063 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Βενεζουέλα (ΕΕ 2018, L 16 I, σ. 6), και του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2018/1653 του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2018, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2063 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Βενεζουέλα (ΕΕ 2018, L 276, σ. 1), κατά το μέρος που οι πράξεις αυτές αφορούν τον προσφεύγοντα,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

συγκείμενο από τους R. da Silva Passos, πρόεδρο, I. Reine (εισηγήτρια) και L. Truchot, δικαστές,
γραμματέας: B. Lefebvre, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της
3ης Σεπτεμβρίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση¹

[παραλειπόμενα]

Σκεπτικό

[παραλειπόμενα]

***Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται παραβίαση της ελευθερίας
έκφρασης***

[παραλειπόμενα]

- 100 Υπενθυμίζεται ότι ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων είναι επιβεβλημένος σε κάθε δράση της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της ΚΕΠΠΑ, όπως προκύπτει από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 21 και 23 ΣΕΕ (βλ. απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2018, Ezz κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-288/15, EU:T:2018:619, σκέψη 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Δεδομένου ότι η ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Χάρτη καθώς και, υπό τους ακόλουθους όρους, στο άρθρο 10 της ΕΣΔΑ, πρέπει να ελεγχθεί αν οι προσβαλλόμενες πράξεις σέβονται το δικαίωμα αυτό.
- 101 Όσον αφορά το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ, πρέπει να επισημανθεί ότι, βεβαίως, η ΕΣΔΑ δεν συνιστά, ενόσω η Ένωση δεν έχει προσχωρήσει σε αυτήν, νομική πράξη τυπικώς ενταγμένη στην έννομη τάξη της Ένωσης. Κατά συνέπεια, το κύρος πράξης του παράγωγου δικαίου της Ένωσης πρέπει να εξετάζεται μόνον υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη. Ωστόσο, υπενθυμίζεται ότι, αφενός, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 3, ΣΕΕ, τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζει η ΕΣΔΑ αποτελούν μέρος των γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης και ότι, αφετέρου, από το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη προκύπτει ότι τα περιεχόμενα στον Χάρτη δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται από την ΕΣΔΑ έχουν την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με εκείνες που τους αποδίδει η ΕΣΔΑ. Κατά τις επεξηγήσεις σχετικά με τη διάταξη αυτή, οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 52, παράγραφος 7, του Χάρτη, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την ερμηνεία της, η έννοια και η εμβέλεια των κατοχυρωμένων δικαιωμάτων καθορίζονται όχι μόνον από τις διατάξεις της ΕΣΔΑ αλλά και, ιδίως, από τη νομολογία του ΕΔΔΑ. Επιπλέον, από τις εν λόγω επεξηγήσεις προκύπτει ότι το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη αποσκοπεί στη διασφάλιση της αναγκαίας συνοχής μεταξύ των δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται στον Χάρτη και των αντιστοιχών δικαιωμάτων που

¹ Παρατίθενται μόνον οι σκέψεις των οποίων η δημοσίευση κρίνεται σκόπιμη από το Γενικό Δικαστήριο.

κατοχυρώνονται στην ΕΣΔΑ, χωρίς τούτο να θίγει την αυτονομία του δικαίου της Ένωσης και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπροσθέτως, πρέπει να τονιστεί ότι η εν λόγω ισοδυναμία μεταξύ των ελευθεριών που εγγυάται ο Χάρτης και εκείνων που εγγυάται η ΕΣΔΑ έχει διατυπωθεί ρητώς όσον αφορά την ελευθερία έκφρασης (βλ. απόφαση της 31ης Μαΐου 2018, Korwin-Mikke κατά Κοινοβουλίου, T-770/16, EU:T:2018:320, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 102 Από το ίδιο το κείμενο του άρθρου 11, παράγραφος 1, του Χάρτη και του άρθρου 10, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ προκύπτει ότι «[κ]άθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης». Το ΕΔΔΑ έχει κρίνει ότι η ελευθερία έκφρασης αποτελεί ένα από τα βασικά θεμέλια μιας δημοκρατικής κοινωνίας και ότι το ως άνω κείμενο δεν κάνει διάκριση ανάλογα με τη φύση του επιδιωκόμενου σκοπού ούτε ανάλογα με τον ρόλο που διαδραμάτισαν τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα κατά την άσκηση της ελευθερίας αυτής (απόφαση του ΕΔΔΑ της 28ης Σεπτεμβρίου 1999, Öztürk κατά Τουρκίας, CE:ECHR:1999:0928JUD002247993 § 49).
- 103 Επισημαίνεται ότι το ΕΔΔΑ αποδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στον ρόλο που διαδραματίζουν οι δημοσιογράφοι ως «θεματοφύλακες» της κοινωνίας εν γένει και της δημοκρατίας ειδικότερα. Συνιστά να επιδεικνύεται «μέγιστη σύνεση» κατά την εκτίμηση του κύρους των περιορισμών στην ελευθερία έκφρασης των δημοσιογράφων (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 24ης Ιουνίου 2014, Roșianu κατά Ρουμανίας, CE:ECHR:2014:0624JUD002732906 § 61). Υπογραμμίζει επίσης ότι τα οπτικοακουστικά μέσα, όπως το ραδιόφωνο και η τηλεόραση, διαδραματίζουν, συναφώς, ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο. Λόγω της ικανότητάς τους να μεταδίδουν μηνύματα μέσω ήχου και εικόνας, έχουν αμεσότερα και ισχυρότερα αποτελέσματα απ' ό,τι ο γραπτός Τύπος. Η λειτουργία της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου, ως οικείων πηγών ψυχαγωγίας στο επίκεντρο της ιδιωτικής ζωής του τηλεθεατή ή του ακροατή, ενισχύει ακόμη περισσότερο τον αντίκτυπό τους (απόφαση του ΕΔΔΑ της 17ης Σεπτεμβρίου 2009, Manole κ.λπ. κατά Μολδαβίας, CE:ECHR:2009:0917JUD001393602 § 97).
- 104 Ωστόσο, το ΕΔΔΑ εκτιμά ότι το δικαίωμα των δημοσιογράφων να μεταδίδουν πληροφορίες επί ζητημάτων γενικού ενδιαφέροντος προστατεύεται υπό την προϋπόθεση ότι ενεργούν καλόπιστα, βάσει αληθών πραγματικών περιστατικών, και παρέχουν «αξιόπιστες και ακριβείς» πληροφορίες σεβόμενοι τη δημοσιογραφική δεοντολογία. Το άρθρο 10, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ διευκρινίζει ότι η άσκηση της ελευθερίας έκφρασης συνεπάγεται «καθήκοντα και ευθύνες», που ισχύουν και για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ακόμη και όταν πρόκειται για ζητήματα μεγάλου γενικού ενδιαφέροντος (βλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 17ης Δεκεμβρίου 2004, Pedersen και Baadsgaard κατά Δανίας, CE:ECHR:2004:1217JUD004901799 § 78 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Από τη νομολογία του ΕΔΔΑ προκύπτει ότι το γεγονός ότι τα οπτικοακουστικά μέσα έχουν συχνά πολύ αμεσότερα και ισχυρότερα αποτελέσματα απ' ό,τι ο γραπτός Τύπος αποτελεί στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εκτίμηση των ανωτέρω «καθηκόντων και ευθυνών» (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 16ης Ιουνίου 2015, Delfi AS κατά Εσθονίας, CE:ECHR:2015:0616JUD006456909 § 134).
- 105 Εξάλλου, το ΕΔΔΑ έχει κρίνει ότι το άρθρο 10, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ δεν αφήνει περιθώριο για περιορισμούς της ελευθερίας έκφρασης στον τομέα του πολιτικού διαλόγου ή των ζητημάτων γενικού ενδιαφέροντος. Συγκεκριμένα, καταρχήν, τα λεγόμενα σχετικά με τέτοια ζητήματα γενικού ενδιαφέροντος πρέπει να τυγχάνουν ισχυρής προστασίας, σε αντίθεση με τα λεγόμενα προς υπεράσπιση ή δικαιολόγηση της βίας, του μίσους, της ξενοφοβίας ή άλλων μορφών μισαλλοδοξίας, τα οποία συνήθως δεν προστατεύονται. Ο πολιτικός διάλογος, ως εκ της φύσεώς του, αποτελεί πηγή πολεμικής και είναι συχνά επιθετικός, αλλά δεν αμφισβητείται ότι είναι προς το δημόσιο συμφέρον, εκτός αν υπερβεί κάποια όρια και εκτραπεί σε κάλεσμα στη βία, στο μίσος ή

στη μισαλλοδοξία [απόφαση του ΕΔΔΑ της 15ης Οκτωβρίου 2015, Perinçek κατά Ελβετίας, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008 §§ 197, 230 και 231· πρβλ. επίσης απόφαση του ΕΔΔΑ της 8ης Ιουλίου 1999, Sürek κατά Τουρκίας (αριθ. 1), CE:ECHR:1999:0708JUD002668295 §§ 61 και 62]. Κατά το ΕΔΔΑ, προκειμένου να κριθεί αν τα λεγόμενα, στο σύνολό τους, μπορούν να θεωρηθούν ως υποκίνηση βίας, πρέπει να δοθεί προσοχή στους όρους που χρησιμοποιούνται και στο πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάδοσή τους (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 6ης Ιουλίου 2010, Gözel και Özer κατά Τουρκίας, CE:ECHR:2010:0706JUD004345304 § 52). Ειδικότερα, εάν τα λεγόμενα ειπώθηκαν σε τεταμένο πολιτικό ή κοινωνικό πλαίσιο, το ΕΔΔΑ αναγνωρίζει γενικώς ότι μπορεί να δικαιολογηθεί, δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ, κάποια μορφή επέμβασης όσον αφορά τα λεγόμενα αυτά (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 15ης Οκτωβρίου 2015, Perinçek κατά Ελβετίας, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008 § 205).

- 106 Για την εφαρμογή των προαναφερθεισών αρχών στη συγκεκριμένη περίπτωση, πρέπει να ληφθεί υπόψη το πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης, η οποία χαρακτηρίζεται από ιδιαιτερότητες που τη διακρίνουν από τις υποθέσεις βάσει των οποίων το ΕΔΔΑ διαμόρφωσε τη νομολογία του (πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, Kiselev κατά Συμβουλίου, T-262/15, EU:T:2017:392 § 93).
- 107 Συγκεκριμένα, υπογραμμίζεται ότι οι αρχές που απορρέουν από τη νομολογία του ΕΔΔΑ διατυπώθηκαν σε σχέση με περιπτώσεις στις οποίες κράτος που προσχώρησε στην ΕΣΔΑ έλαβε κατασταλτικά μέτρα, συχνά ποινικού χαρακτήρα, σε βάρος προσώπου εγκατεστημένου στο κράτος αυτό, του οποίου τα λεγόμενα ή οι δράσεις θεωρήθηκαν απαράδεκτες από το κράτος, και το πρόσωπο σε βάρος του οποίου ελήφθησαν τα ως άνω μέτρα επικαλέσθηκε την ελευθερία έκφρασης ως μέσο άμυνας κατά του εν λόγω κράτους (απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, Kiselev κατά Συμβουλίου, T-262/15, EU:T:2017:392, σκέψη 94).
- 108 Αντιθέτως, εν προκειμένω, ο προσφεύγων είναι Βενεζουελανός υπήκοος και κάτοικος Βενεζουέλας, ο οποίος ασκεί στη χώρα του πολιτικά καθήκοντα και έχει σε σημαντικό βαθμό πρόσβαση στα οπτικοακουστικά μέσα της εν λόγω χώρας.
- 109 Ο προσφεύγων προβάλλει το δικαίωμα της ελευθερίας έκφρασης ακριβώς στο πλαίσιο αυτό. Επομένως, δεν επικαλείται το εν λόγω δικαίωμα ως μέσο άμυνας κατά του κράτους της Βενεζουέλας, αλλά για να προφυλαχθεί από περιοριστικά μέτρα, συντηρητικού και όχι ποινικού χαρακτήρα, τα οποία έλαβε το Συμβούλιο ως αντίδραση στην κατάσταση που επικρατεί στη Βενεζουέλα (πρβλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, Kiselev κατά Συμβουλίου, T-262/15, EU:T:2017:392, σκέψη 97).
- 110 Ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα όλων αυτών των αρχών και σκέψεων.
- 111 Υπογραμμίζεται ότι ο προσφεύγων ενεγράφη και διατηρήθηκε στους επίδικους καταλόγους ως ηγετική πολιτική προσωπικότητα της Βενεζουέλας, διότι εξαπέλυσε δημοσίως επίθεση και απειλές κατά της πολιτικής αντιπολίτευσης, μέσω μαζικής ενημέρωσης και της κοινωνίας των πολιτών. Ο λόγος αυτός επέτρεψε στο Συμβούλιο να εφαρμόσει το κριτήριο του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο β', της απόφασης 2017/2074, το οποίο αφορά την καταχώριση των ονομάτων των φυσικών προσώπων των οποίων οι ενέργειες, οι πολιτικές ή οι δραστηριότητες υπονομεύουν με οποιονδήποτε τρόπο τη δημοκρατία ή το κράτος δικαίου στη Βενεζουέλα.

- 112 Επισημαίνεται ότι οι παρεμβάσεις του προσφεύγοντος στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στις οποίες στηρίχθηκε το Συμβούλιο για να δικαιολογήσει τις προσβαλλόμενες πράξεις, εμπίπτουν, μεταξύ άλλων, στις πολιτικές ενέργειές του και στις δηλώσεις του κατά τη διάρκεια κινητοποιήσεων, ενώπιον του Τύπου και κατά τη διάρκεια συνεντεύξεων Τύπου.
- 113 Επομένως, τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα επιβλήθηκαν εις βάρος του προσφεύγοντος ως πολιτικής προσωπικότητας που υπονόμευσε τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου με δημόσιες και στοχευμένες απειλές κατά της πολιτικής αντιπολίτευσης, μέσω των μαζικής ενημέρωσης και της κοινωνίας των πολιτών.
- 114 Όσον αφορά το επιχείρημα του προσφεύγοντος με το οποίο επικαλείται την ιδιότητα του σχολιαστή, του δημοσιογράφου και του επιχειρηματία στον χώρο του θεάματος, επισημαίνεται ότι η εβδομαδιαία τηλεοπτική εκπομπή του, η οποία είναι, άλλωστε, η μόνη απόδειξη της ιδιότητας του δημοσιογράφου την οποία επικαλείται προς όφελός του, αποτελεί προέκταση των πολιτικών δραστηριοτήτων του. Πράγματι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 81 έως 83 ανωτέρω, ο προσφεύγων χρησιμοποίησε την εκπομπή του για να επιτεθεί στους πολιτικούς αντιπάλους του και για να δώσει οδηγίες σχετικές με δράσεις κατά της αντιπολίτευσης. Εξάλλου, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 112 ανωτέρω, οι ενέργειες του προσφεύγοντος τις οποίες έλαβε υπόψη το Συμβούλιο δεν εμπίπτουν αποκλειστικά στο πεδίο της τηλεοπτικής εκπομπής του. Εν πάση περιπτώσει, από τη νομολογία του ΕΔΔΑ προκύπτει ότι οι αρχές που αφορούν την καλή πίστη και τις υποχρεώσεις δημοσιογραφικής δεοντολογίας τις οποίες οι δημοσιογράφοι οφείλουν να τηρούν προκειμένου να είναι σε θέση να απολαύουν μεγαλύτερης προστασίας από τις επεμβάσεις που επηρεάζουν την ελευθερία έκφρασής τους (βλ. σκέψη 104 ανωτέρω) εφαρμόζονται και επί των λοιπών προσώπων που μετέχουν στον δημόσιο διάλογο (πρβλ. αποφάσεις του ΕΔΔΑ της 15ης Φεβρουαρίου 2005, Steel και Morris κατά Ηνωμένου Βασιλείου, CE:ECHR:2005:0215JUD006841601 § 90, και της 29ης Νοεμβρίου 2005, Urbino Rodrigues κατά Πορτογαλίας, CE:ECHR:2005:1129JUD007508801 § 25). Επομένως, οι εν λόγω αρχές έχουν σημασία όσον αφορά την κατάσταση του προσφεύγοντος, ο οποίος αναμφίβολα παρενέβη στον δημόσιο διάλογο που βρίσκεται σε εξέλιξη στη Βενεζουέλα.
- 115 Από την εξέταση της δικογραφίας προκύπτει ότι ο προσφεύγων, χωρίς να ανταποκρίνεται στα «καθήκοντα και τις ευθύνες» που διαλαμβάνονται στη νομολογία του ΕΔΔΑ, χρησιμοποίησε ελεύθερα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης προκειμένου να απειλήσει και να εκφοβίσει δημοσίως την πολιτική αντιπολίτευση, άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης και την κοινωνία των πολιτών.
- 116 Μεταξύ άλλων, ο προσφεύγων κατηγόρησε δημοσιογράφους για συνέργεια σε βομβιστική επίθεση κατά της Εθνοφρουράς. Επιπλέον, δεν αμφισβήτησε ότι προέβη σε ενέργειες εκφοβισμού στον ιστότοπό του έναντι των κινημάτων που κατήγγελλαν τις προσβολές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βενεζουέλα ή, ακόμη, ότι χρησιμοποίησε, στο πλαίσιο της τηλεοπτικής εκπομπής του, πληροφορίες προερχόμενες από παράνομη καταγραφή ιδιωτικών συνομιλιών προκειμένου να επιτεθεί σε πολιτικούς αντιπάλους. Επίσης, δεν αμφισβήτησε τις πληροφορίες κατά τις οποίες υποκίνησε βίαιη καταστολή με εμπρηστική ρητορική, έδωσε οδηγίες για την ανάπτυξη σωματών μάχης κατά των διαδηλώσεων της αντιπολίτευσης, απείλησε δημοσίως ηγέτες της αντιπολίτευσης με τη δήλωση «ξέρουμε πού μένετε», παρουσίασε δημοσίως ένα «εγχειρίδιο για επαναστάτες μαχητές» το οποίο περιελάμβανε προσωπικά στοιχεία των ηγετών της αντιπολίτευσης και, ιδίως, τον τόπο διαμονής τους, προκειμένου να εκφοβίσει την αντιπολίτευση. Ο προσφεύγων δεν αμφισβήτησε ούτε την πληροφορία που περιλαμβάνεται σε έκθεση του ΟΑΚ [Οργανισμού Αμερικανικών Κρατών] της 14ης Μαρτίου 2017 κατά την οποία εμπλεκόταν σε βασανιστήρια.

- 117 Συνεπώς, διαπιστώνεται ότι οι ενέργειες του προσφεύγοντος τις οποίες εξέτασε το Συμβούλιο στον φάκελό του συνιστούν υποκίνηση βίας, μίσους και μισαλλοδοξίας κατά την έννοια της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 105 ανωτέρω και, επομένως, δεν καλύπτονται από την ενισχυμένη ελευθερία έκφρασης η οποία προστατεύει καταρχήν τα λεγόμενα στο πλαίσιο της πολιτικής. Πράγματι, οι ενέργειες αυτές αποτελούν πραγματικές επιθέσεις που υπονομεύουν τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου στη Βενεζουέλα.
- 118 Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος που αντλούνται από τον ρόλο του ως δημοσιογράφου και αφορούν την ελευθερία έκφρασης της οποίας απολαύουν οι δημοσιογράφοι.
- 119 Εξάλλου, είναι αληθές ότι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 102 ανωτέρω, «κάθε πρόσωπο» απολαύει της ελευθερίας έκφρασης. Επιπλέον, εν προκειμένω, τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν στον προσφεύγοντα είναι δυνατόν να επιφέρουν περιορισμούς στην ελευθερία έκφρασής του δεδομένου ότι η επιβολή τους αποφασίστηκε από το Συμβούλιο λόγω, ιδίως, ορισμένων από τα λεγόμενά του και, επομένως, είναι ικανά να τον αποτρέψουν από το να εκφράζει τη γνώμη του με παρόμοιο τρόπο. Πάντως, επισημαίνεται ότι η ελευθερία έκφρασης δεν συνιστά απόλυτο προνόμιο και μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη.
- 120 Μια πράξη που θίγει την ελευθερία έκφρασης πρέπει, για να συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης, να πληροί μια τριπλή προϋπόθεση. Πρώτον, ο επίμαχος περιορισμός πρέπει να «προβλέπεται από τον νόμο». Με άλλα λόγια, το θεσμικό όργανο της Ένωσης που λαμβάνει μέτρα τα οποία ενδέχεται να περιορίσουν την ελευθερία έκφρασης ενός προσώπου πρέπει να διαθέτει, προς τούτο, νομική βάση. Δεύτερον, ο επίμαχος περιορισμός πρέπει να εξυπηρετεί σκοπό γενικού συμφέροντος που να αναγνωρίζεται από την Ένωση. Τρίτον, ο επίμαχος περιορισμός δεν πρέπει να είναι υπέρμετρος (βλ. απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, Kiselev κατά Συμβουλίου, T-262/15, EU:T:2017:392, σκέψη 69 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 121 Όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση, παρατηρείται ότι, εν προκειμένω, ο περιορισμός «προβλέπεται από τον νόμο», λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι προβλέπεται από πράξεις που έχουν κυρίως γενική ισχύ και διαθέτει σαφείς νομικές βάσεις στο δίκαιο της Ένωσης, δηλαδή στο άρθρο 29 ΣΕΕ και στο άρθρο 215 ΣΛΕΕ (πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, Kiselev κατά Συμβουλίου, T-262/15, EU:T:2017:392, σκέψη 72).
- 122 Ως προς τη δεύτερη προϋπόθεση, διαπιστώνεται ότι, όπως προκύπτει από την εξέταση του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, οι προσβαλλόμενες πράξεις είναι σύμφωνες, όσον αφορά τον προσφεύγοντα, με τον σκοπό του άρθρου 21, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΣΕΕ, ο οποίος συνίσταται στην εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, στο μέτρο που οι πράξεις αυτές εντάσσονται στο πλαίσιο πολιτικής η οποία αποσκοπεί στην προώθηση της δημοκρατίας στη Βενεζουέλα.
- 123 Όσον αφορά την τρίτη προϋπόθεση, πρέπει να επισημανθεί ότι η προϋπόθεση αυτή έχει δύο σκέλη: αφενός, οι περιορισμοί της ελευθερίας έκφρασης που ενδέχεται να απορρέουν από τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα πρέπει να είναι αναγκαίοι και ανάλογοι προς τον επιδιωκόμενο σκοπό και, αφετέρου, δεν πρέπει να θίγεται η ουσία της ελευθερίας αυτής (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, Kiselev κατά Συμβουλίου, T-262/15, EU:T:2017:392, σκέψη 84). Όσον αφορά το πρώτο σκέλος, υπενθυμίζεται ότι η αρχή της αναλογικότητας, ως γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, επιβάλλει οι πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης να μην υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι κατάλληλο και αναγκαίο για την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει η

σχετική ρύθμιση. Επομένως, όταν υφίσταται δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων του ενός κατάλληλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές μέτρο και τα δυσμενή αποτελέσματα που προκαλούνται δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς (απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, Kiselev κατά Συμβουλίου, T-262/15, EU:T:2017:392, σκέψη 87).

- 124 Συναφώς, η νομολογία διευκρινίζει ότι, όσον αφορά τον δικαστικό έλεγχο της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας, πρέπει να αναγνωρίζεται στον νομοθέτη της Ένωσης ευρεία εξουσία εκτίμησης σε τομείς οι οποίοι προϋποθέτουν εκ μέρους του επιλογές πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής φύσεως και στο πλαίσιο των οποίων καλείται να προβεί σε σύνθετες εκτιμήσεις. Συνεπώς, η νομιμότητα ενός μέτρου το οποίο έχει ληφθεί στους εν λόγω τομείς θίγεται μόνον αν το μέτρο αυτό είναι προδήλως ακατάλληλο σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει το αρμόδιο θεσμικό όργανο (απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, Kiselev κατά Συμβουλίου, T-262/15, EU:T:2017:392, σκέψη 88).
- 125 Εν προκειμένω, όσον αφορά τον πρόσφορο χαρακτήρα των περιοριστικών μέτρων, όπως είναι αυτά που επιβλήθηκαν στον προσφεύγοντα, υπό το πρίσμα ενός σκοπού γενικού συμφέροντος τόσο θεμελιώδους για τη διεθνή κοινότητα όσο η προστασία της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, η δέσμευση κεφαλαίων, χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και άλλων οικονομικών πόρων των προσώπων που έχουν αναγνωριστεί ως εμπλεκόμενα στην υπονόμηση της δημοκρατίας στη Βενεζουέλα δεν μπορεί, αυτή καθαυτήν, να θεωρηθεί ως απρόσφορη (πρβλ. απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2020, Boshab κατά Συμβουλίου, T-171/18, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2020:55, σκέψη 134 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 117 ανωτέρω, ο προσφεύγων, υποκινώντας βία, μίσος καιμισαλλοδοξία, προκάλεσε τέτοια υπονόμηση.
- 126 Όσον αφορά την αναγκαιότητα των επίμαχων περιορισμών, διαπιστώνεται ότι εναλλακτικά και λιγότερο επαχθή περιοριστικά μέτρα, όπως ένα σύστημα προηγούμενης άδειας ή η υποχρέωση εκ των υστέρων δικαιολόγησης της χρήσης των καταβληθέντων κεφαλαίων, δεν καθιστούν δυνατή την εξίσου αποτελεσματική επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών, δηλαδή την άσκηση πίεσης στους Βενεζουελανούς ιθύνοντες που είναι υπεύθυνοι για την κατάσταση στη Βενεζουέλα, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της δυνατότητας καταστρατήγησης των επιβληθέντων περιορισμών (πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, Kiselev κατά Συμβουλίου, T-262/15, EU:T:2017:392, σκέψη 85).
- 127 Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 7, παράγραφος 4, της απόφασης 2017/2074 και το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 2017/2063 προβλέπουν ότι είναι δυνατόν να επιτρέπεται η αποδέσμευση ορισμένων δεσμευμένων κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων προκειμένου τα θιγόμενα πρόσωπα να είναι σε θέση να καλύψουν βασικές ανάγκες ή να εκπληρώσουν ορισμένες υποχρεώσεις.
- 128 Δεδομένου ότι οι περιορισμοί της ελευθερίας έκφρασης του προσφεύγοντος τους οποίους ενδέχεται να συνεπάγονται έναντί του τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα είναι αναγκαίοι και ανάλογοι προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, πρέπει να εξεταστεί αν οι εν λόγω περιορισμοί θίγουν την ουσία της ελευθερίας αυτής.
- 129 Υπενθυμίζεται ότι τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα προβλέπουν, αφενός, ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να απαγορευθεί η είσοδος του προσφεύγοντος στο έδαφός τους ή η διέλευσή του μέσω αυτού και, αφετέρου, τη δέσμευση των κεφαλαίων του και των οικονομικών πόρων του που βρίσκονται στην Ένωση.

- 130 Ο προσφεύγων, όμως, είναι υπήκοος τρίτου προς την Ένωση κράτους, της Βενεζουέλας, και διαμένει στο κράτος αυτό, όπου ασκεί την επαγγελματική δραστηριότητά του ως πολιτικός ο οποίος δραστηριοποιείται επίσης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης της εν λόγω χώρας. Επομένως, τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα δεν θίγουν την ουσία του δικαιώματος του προσφεύγοντος να ασκεί την ελευθερία έκφρασής του, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο της επαγγελματικής δραστηριότητάς του στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, στη χώρα στην οποία διαμένει και εργάζεται (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, Kiselev κατά Συμβουλίου, T-262/15, EU:T:2017:392, σκέψη 123).
- 131 Επιπλέον, τα εν λόγω μέτρα έχουν προσωρινό και αναστρέψιμο χαρακτήρα. Πράγματι, από το άρθρο 13 της απόφασης 2017/2074 προκύπτει ότι η απόφαση αυτή τελεί υπό διαρκή επανεξέταση (βλ. σκέψη 7 ανωτέρω).
- 132 Συνεπώς, τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν στον προσφεύγοντα δεν παραβιάζουν την ελευθερία έκφρασής του.
- 133 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

[παραλειπόμενα]

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει τον Diosdado Cabello Rondón στα δικαστικά έξοδα.

da Silva Passos

Reine

Truchot

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Ιουλίου 2021.

(υπογραφές)